



Líšťany

Kraj: Plzeňský

Správní obvod: Nýřany

Nadmořská výška: 458 m n. m.

Počet obyvatel: 764

Adresa URL: www.listany.cz

Okres: Plzeň-sever

GPS souřadnice: 49.831074N, 13.181094E

První pís. zmínka: 1115 (909 let)

PSČ: 330 35

Historie obce Líšťany

První zmínka o Líšťanech se objevuje v základní listině kláštera v Kladrubech roku 1115. Podle této listiny byla obec přidělena svobodnému sedláku Zinozirovi z Líšťan. Kromě Líšťan patřili ke klášteru mimo jiné i Pokmokly, Klenovice, Hůrky a další. Roku 1186 patří ke klášteru také dva kováři z Košetec. Kolem roku 1175 je možno doložit existenci samotného dvora v Luhově.

Roku 1197 patřili Krukamice, Číhaná, Křelovice a Pernarec k majetkům kláštera v Teplé.

Jako panské rody z té doby známé např. roku 1170 Gumpold von Bubra (z Bubnu).

Roku 1212 rytíři ze Všerub

Roku 1225 rytíři z Kokořova

Od roku 1269 zaznamenáváme v Líšťanech vlastní rytířský rod Predota. Bohuslav Predota roku 1269 a dále jeho synové Bohuslav a Drslav roku 1283.

V roce 1316 je uváděn jako majitel Líšťan Nikolos von Lichtenstein (Miluláš z Líšťan). V roce 1320 pak Buschek a Sulislav von Lichtenstein.

V roce 1369 tu seděli Jetřich a Půta z Gutštejna, příslušníci rodu, který ovládal širší okolí.

Od roku 1456 až 1523 zde sídlil rod Hrádek 1523 až 1531 rod Příchovský 1552 až 1628 rod Czernin 1628 až 1660 rod Příchovský 1660 až 1727 rod Steibach von Kramichstein 1727 až 1771 hrabata Hamiltonové 1771 až 1782 hrabata Kinský 1782 až 1799 paní ze Schirdingu 1799 až 1824 hrabě von Dohalsky 1825 až 1853 rod Pelglerů z Perglasu 1853 až 1862 pán z Dobřenic 1862 až 1918 hrabata Löwenstein

Podívejme se opět do dob minulých. Dřívější majitelé jednotlivých dvorů, které tvořily panství můžeme celkem přesně vyjmenovat až do dnešních dnů.

Roku 1401 umírá v Líšťanech Vilém z Gutenštejna. V létech 1422 až 1426 jsou patrony kostela Jan a Buryan z Gutenštejny, ale roku 1434 panoš Jan z Ulic.

Od roku 1456 přešly Líšťany do držení rytířské rodiny z Hrádku. Roku 1462 se připomíná Bouchval z Hrádku, seděním na Leštěnech. Roku 1522 zde byly v neděli sestry Kateřina, Eliška a Anna z Hrádku, ale už roku 1523 je předvolán za svědka ke komornímu soudu Vilém Příchovský z Příchovic, patrně manžel jedné ze sester.

Roku 1552 a 1563 vystupuje jako majitel Jakub Černín z Chudenic, druhý manžel výše zmíněné Elišky z Hrádku.

Panství Líšťany patřilo v roce 1590 bratrům Gallus a Johan Černínů z Chudenic. Roku 1591 pak Jakobu Černínu z Chudenic. V roce 1596 panství podle nápisu na křtitelnici v líšťanském kostele, patří jeho synům Karl a Johann Andreas.

Líšťany zůstaly v držení černínské větve až do roku 1628, kdy Jan Černín v době třicetileté



války opustil pro víru zemi a před odchodem prodal statek Líšťany, „totiž tvrz Líšťany se dvorem poplužním, pivovarem a sladovnou při ní ležícím“, Václavu Příchovskému z Příchovic na Lomu. Ač se vojenské akce třicetileté války Plzeňska přímo nedotkly, byl hospodářský stav statku po úmrtí starého pána Václava Příchovského, naprosto dezolátní. Komise složená z příbuzných zůstavitele, císařského rady Jana Karla Příchovského na Pšanech a dále Albrechta Příchovského na Svojšíně, konstatovala, že statek je zruinován a nestačí krýt dluhy, včetně splátek, předešlému majiteli Janu Karlu Černínovi.

Jménem Václavových siroteků prodali komisaři roku 1644 za sníženou cenu statek „totiž tvrz Líšťany“ a další náležitosti Markétě Příchovské z Lub. Po jejím úmrtí převzal statek roku 1646 její manžel, Albrecht Kristián z Příchovic.

Roku 1660 správci pozůstalosti Albrechta Kristiána Příchovského z Příchovic na Líšťanech prodali „dluhy zcela přetížený a zruinovaný stateček“ s poněmčeným názvem Lichtenstein, „totiž rytířské sídlo, pivovar a sladovnu, stromovku, dvě chmelnice a hospodářský dvůr“ a další Antonínu Steibachovi, hejtmánovi dolnosaských statků, titulované jen „edle Herr“. Měšťanský povýšenec skoupil řadu statků v okolí.

Steibachové jsou typickým příkladem rodiny která těžila z neklidných dob třicetileté války a vynesla se nad ostatní. Původně ze severního Německa, sloužili příslušníci této rodiny po celé 16 a 17 století jako vojáci po celé Evropě. Za třicetileté války jeden z nich, Anton se vmohl. Z vojáka se stal hospodářským správcem v Toužimi, nahospodařil si peníze a koupil si statky Hunčice, Krašovice, radlovice, Vísku a Líšťany.

Roku 1664 byl povýšen do rytířského stavu a dostal přídomek „von Kranichstein“.

Roku 1682 přechází panství Líšťany do majetku jeho syna Benedikt Franz von Kranichstein. Poslední jmenovaný je uváděn ve farních matrikách jako okresní hejtmán okresu Plzeň a pán v Líšťanech, Hunčicích, Radimovicích a ještě dalších majetků. Zemřel 28. listopadu 1704 a zanechal jako dědice svých statků syna Karla Maxmiliána Steibacha rytíře z Kranichsteinu. Tento byl v roce 1715 povýšen na svobodného pána.

Roku 1727 je panství Líšťany prodáno, včetně Krašovic, hraběti Juliovi Xaveru Hamiltonovi, pánu na Dörrengrothu v Rakousku.

Je velmi pravděpodobné, že Steinbach, který si v Čechách vytvářel novou šlechtickou základnu a reprezentaci, provedl i první přeměnu středověké tvrze na zámecké sídlo. Naopak, Hamilton se zdržoval na svých rakouských statcích, takže Hamilton nejvýše zámek dokončil neb upravil ale zcela určitě by takovou přestavbu nezačal.

Roku 1759 přešlo líšťanské panství do vlastnictví Nikolause Hamiltona. Ale již roku 1766 přechází panství do vlastnictví hraběte Antona Hamiltona. Rod Hamiltonů měl statek Líšťany v držení necelé půlstoletí.

Dne 7. 1. 1777 koupil tento celek od císařského polního maršálka Antonína Jana Nepomuka Hamiltona, císařský rada, vrchní nadlesní v království českém a přisedící českého gubernia Josef

Maxmilián říšský hrabě Kinský na Pirkštejně, Svojci a Prášilech. Stavební vybavení statku se již v zápise, podle dobového zvyku neuvádí. Dědicem Josefa Maxmiliána byl hrabě Philipp Kinský.

V roce 1782 hrabě Philipp Kinský prodává panství paní Marii Anne Freiin (svobodné paní) von Schirding, rozenou Freiin (svobodná paní) von Haugwitz.

Roku 1799 kupuje statek Líšťany císařský komorník Maria Václav Bořek hrabě Dohalský z Dohalic



pán ze Staňkova k dlouhé řadě statků, které již v Čechách vlastnil. Dohalský byl typem člověka, šlechtického soukromníka, užívajících racionálně svých statků a věnujícího pozornost jejich stavu.

Maria Václav Bořek hrabě Dohalský byl od roku 1779 manželem Marie Anny, rozené Steinbach von Kranichstein, která vlastnila statky v Luhově, Třebobuzu, Hracholuskách a Dolanech.

Hrabě Dohalský koupil v roce 1796 statek v Pňovanech a dvory od rytíře Aloyse Perglera z Perglasu. Roku 1804 koupil statek v Lipně. V téže roce odprodal statek Krašovice Josefu Raabovi. Vše, jak bylo shora uvedeno, bylo sloučeno do majetku vrchnosti Luhov - Líšňany. Hrabě Dohalský zemřel roku 1824 a zanechal celé panství, mimo statku v Počernicích okres Kuřim, své ženě. Tato umírá 12. srpna 1825. Dědictvím ze závěti přešel veškerý majetek, mimo statku v Počernicích a domu číslo C 792 v Praze „Na Koňském trhu“ (Václavské náměstí), na synovce jejího manžela Wenzel, svobodného pána z Perglasu. Statky Luhov a Třebobuz patřily počátkem XVII. století Bohuslavu Winderspergerovi. Po bitvě na Bílé Hoře byly královským dekretem zabaveny a roku 1625 za 4 689 zlatých a 40 grošů prodány paní Anně Winderspergerové.

Od roku 1654 patřily statky Luhov a Třebobuz Mathiasi Skalíkovi, podobně jako Hunčice. (Hunčice do roku 1654 patřily Christophu Lhotkovi). Tyto statky Luhov, Třebobuz a Hunčice přešly posléze do majetku rytíře Ernsta Fridricha z Kranichsteinu. Po jeho smrti v roce 1680 se jako majitel uvádí Ernst Joseph z Kranichsteinu. Po jeho smrti v roce 1730 panství dědí jeho syn Johan Wenzel. Posledně jmenovaný byl roku 1749 povýšen na svobodného pána Steinbacha z Kranichsteinu. Svobodný pan Johann Wenzel Steinbach z Kranichsteinu kupuje roku 1764 statek Dolany, později pak Hracholusky. Zemřel roku 1779 a dědictvím přešlo panství do majetku jeho jediné dcery Marie Anny, která se ve stejném roce (1779) provdala z hraběte Maria Bořek Dohalský z Dohalice. Statek Lipna patřil roku 1596 Christophu Braumovi z Miřetic. Roku 1654 pak rytmistru Wenzel Braumovi z Miřetic a jeho bratru Wratislavu. Oba jsou uváděni také jako páni z Těchoděle. V roce 1684 umírá Anna Ludmila Brominová (Braumová), paní na Lipně. V roce 1693 jsou uváděni jako majitelé statku Lipna majitelé Wilhelm Wenzel Brom (Braum) a jeho manželka Anna Elizabeth, rozená Steinbach z Kranichsteinu.

V létech 1715 a 1724 je uváděn jako majitel statku Lipno Franz Heinrich Brom z Mirotic, jako pán na Lipně a Těchodělech. Umírá 16. července 1730. Jen pro zajímavost: 10. července 1730 (tedy o týden dříve), je uváděn jako majitel Lipna a Těchoděle zesnulý Karl Fridrich Brom von Milotitz. Pravděpodobně byli společnými majiteli statku.

V létech 1734 a 1736 je uváděna jako majitelka paní Anna Elizabeth, vdova po panu Brom von Milotitz.

V roce 1748 je majitelem Franz Joseph Kölsch von Kölschcim. Po jeho smrti v roce 1767 přechází majetek do vlastnictví Johanna Kölsche von Kölscheim. Tento umírá roku 1784 a majetek roku 1792 získává jeho sestra Marie Anna, manželka hraběte Franze Josepha von Stampach, pána na Koslau (Kozel) a Deltsch (Telč?). Roku 1803 jsou statky prodány bratrům Franz a Joseph aus Dobřan a jejich švagru Johannu Hahnu, řediteli v Hostau (Hostouň). Na statcích hospodařili společně až do roku 1804. Tohoto roku prodávají veškerý majetek hraběti Maria Wenzel Bořek Dohalskýmu z Dohalice. Tím dochází k sjednocení statku Lipno s panstvím Luhov - Líšňany.

Na základě pozůstalostního řízení zdědil roku 1825 panství Líšňany Maria Václav svobodný pán Pergler von Perglas.

Po smrti pána z Perglasu v roce 1853 získal panství Líšňany dědictvím Michael svobodný pán Dobřenský z Dobřenic. Z pozůstalosti tohoto Michaela Dobřenského panství se zámkem vydražil roku 1862 kníže Karel von Löwenstein - Wertheim - Rosenberg a připojil je ke svým četným západočeským a



německým statkům.

Löwensteinům patřilo panství s líšťanským zámkem až do 1. pozemkové reformy. Ale v roce 1918, když byla zmenšována velká panství, získal líšťanský velkostatek finančník Emanuel Kumpera.

28.října 1925 přišlo do obce Líšťany 5 českých legionářských rodin, kterým zde ministerstvo obrany postavilo selské usedlosti a ke kterým byla přidělena zemědělská půda od zdejšího velkostatku.

Asi 17 hektarů na každou usedlost.

Roku 1934 byl líšťanský zámek převzat státním pozemkovým úřadem. Z Líšťan byl vytvořen zbytkový statek, který koupil Dr. František Roh a užíval jej až do roku 1954, kdy byl statek se zámkem předán Československým státním statkům.

